



COVID 19 DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

AVM VE AVM İÇİNDEKİ İŞ YERLERİ



UDDER ve SİSDER

İş birliği ile Pandemik COVID 19'a özel uygulamalara yönelik alınan önlemlerin bağımsız bir denetleme kuruluşu tarafından değerlendirilmesi amacı ile hazırlanmıştır

- ENFEKSİYON ÖNLEME
- HİJYEN
- KONTROL



MAYIS 2020

ÖNSÖZ

Covid-19 virüsü 2019 yılının son günlerinde önce Çin'de ortaya çıkıp bir salgın halinde tüm ülkeye yayılmış ve kısa sürede sırasıyla Avrupa ve diğer coğrafyalarda da görülmüş ve yayıldığı tüm ülkelerde hükümetleri kısa süre içinde ülke genelinde sıkı önlemler almaya mecbur bırakmıştır. Türkiye'de ilk vaka Mart 2020'de kaydedilmiş olup, Asya ve Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de hükümet tarafından fasılalar halinde bir dizi önlemler alınmasını zorunlu kılmıştır.

Bulaşıcılığının çok hızlı olması nedeni ile kamu ve özel sektör kuruluşları gibi tüm kurum ve işyerlerinde faaliyetler durdurularak, sokağa çıkma yasaklarına veya kontrollü dolaşıma varan uygulamalar devreye alınmak durumunda kalmıştır.

Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları Derneği-UDDER ve Sistem Belgelendirme Kuruluşları Derneği- SİSDER iş birliği ile hazırlanan bu rehberin amacı AVN ve AVM içindeki işyerlerini işletenlerin Covid-19 salgın dönemi içinde faaliyetlerini bu rehberde ki güvenli şartları oluşturarak gerçekleştirdiklerinin **yetkili kuruluşlar** tarafından değerlendirilmesi ve sertifikalandırılması için dayanak oluşturmaktır.

UDDER

Uygunluk Değerlendirmesi Derneği, T.C. Ekonomi Bakanlığı önderliğinde, kalite altyapısının önemli unsurlarından biri olan uygunluk değerlendirme alanında ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları ile diğer sivil toplum kuruluşlarının desteğini alarak, sorumluluk üstlenen tarafları bir araya getiren, ülkemizde yapılandırılmış bir sivil toplum kuruluşudur.

SİSDER

Türk Akreditasyon Kurumu tarafından Akredite edilerek uluslararası karşılıklı tanıma anlaşması çerçevesinde tüm dünyada denetim ve belgelendirme yetkisi olan Sertifikasyon Kuruluşlarının oluşturduğu bir sivil toplum kuruluşudur.

YETKİLİ KURULUŞ

UDDER veya SİSDER üyesi olup, Türkak veya Uluslararası bir akreditasyon kuruluşu tarafından Akredite edilen kuruluşlardır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
İÇİNDEKİLER.....	2
Kaynaklar ve Dayanak	3
Zorunlu Uygulamalar	4
Personeli Korumaya Yönelik Uygulamalar	5
Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma Alanlarına Yönelik Uygulamalar	7
Güvenlik Görevlilerini Korumaya Yönelik Uygulamalar	8
AVM Giriş – Çıkış Kapıları ve Genel Alanlara Uygulamalar.....	9
AVM’ lerde Ortam Havalandırmasına Yönelik Uygulamalar	12
Mal Kabulüne Yönelik Uygulamalar	12
RAPOR	14

Kaynaklar ve Dayanak

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması “COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi”

Zorunlu Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1*	İş yeri çalışanları maske takıyor mu?			
2*	İş yeri girişinde ve kasalarda (ödeme noktalarında) el antiseptiği mevcut mu? <i>**El antiseptiğinin doluluk durumu belirli aralıklarla kontrol edilmeli, üzerine ekleme yapılmamalı ve boşalanı yenisi ile değiştirilmelidir.</i>			
3	İçeride kalabalık oluşmasını engellemek için, dış kapıya içeriye girilmesini engelleyecek basit bir uyarıcı/engelleyici mevcut mu ? <i>*Bu, kapının her iki tarafından tutturularak asılabilecek basit bir kırmızı renkli kordon ya da şerit olabileceği gibi, kasa, plastik duba gibi bir blokaj materyali de olabilir.</i>			
4*	Müşterilerin iş yerine tek başlarına girmeleri sağlanıyor mu ? <i>*İş yerine 8 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde müşteri alınmalıdır.(Ör. 32 metrekarelik bir dükkânda 2 çalışan varsa 2 de müşteri alınabilir).</i>			
5*	İş yeri dışında da sosyal mesafenin korunmasını sağlamak üzere kalabalık oluşmasını engelleyecek önlemler alınmış mı ? <i>*Gereken yerlerde zemine aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleri yerleştirilmelidir.</i>			
6*	Deneme kabinlerinin müşteriler tarafından kullanım süresi sınırlandırılmış mı ? <i>*10 dakikayı geçmemeli</i>			
7*/**	Her müşteriden sonra kabin havalandırılarak sık kullanılan yüzeyler uygun şekilde temizleniyor mu?			
8**	Kabinler kullanılmadığı zamanlarda			

kapı/perdeler açık bırakılıyor mu ? * ikiden fazla

deneme kabini olan iş yerlerinde deneme kabinleri birer atlayarak ve dönüşümlü kullanılmalıdır. (ör. ilk seferde 1,3,5, ikinci seferde 2,4,6 gibi).

Denenen ürünlere Ultraviyole ışınları uygulanmamalıdır.

9*/**

Aynı ürünlerin farklı kişilere temas ettiği denemede amaçlı ürünlerin kullanımı engelleniyor mu?

**Deneme parfümleri sadece çalışanlar vasıtası ile kullanılmalı, müşteriler temas etmemelidir.*

10

Müşterilerin iş yerinin girişinde görünür bir yere asılmış olan ve içeride uyulması beklenen kuralları açıklayan bilgilendirmeyi okuması sağlanmış mı?

11*

Müşteriler ve çalışanlar ile sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre, 3-4 adım) dikkat ediliyor mu?

12*

Müşterilerin maskeli olarak iş yerine girmesi sağlanılıyor mu?

** Bu tip iş yerleri ve genel olarak toplum içinde kuralına uygun olarak Tıbbi/bez maske takılması yeterlidir.*

Personeli Korumaya Yönelik Uygulamalar

SIRA
NO

SORULAR

EVET

HAYIR

AÇIKLAMA

13**

COVID-19 belirtileri gösteren (ateş, öksürük, burun akıntısı, nefes darlığı gibi belirtileri olan), COVID-19 tanısı alan ya da COVID-19 temaslı olan personelin en az 14 gün çalıştırılmaması sağlanıyor mu ?

14**

Personel çalışırken ateş, öksürük, nezle, nefes darlığı gibi belirtiler gelişirse, maskesi takılı olarak sağlık kuruluşuna yönlendiriliyor

mu ?

15** Personel vardiyalı çalıştırılarak çalışma ortamında aynı anda az sayıda personelin bulunması sağlanıyor mu?

16*** Çalışan personelin tümü kuralına uygun maske takıyor mu? Maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştiriyor mu? Değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılıyor mu ?

17* Müşteri ile 1 metre sosyal mesafe korunuyor mu?

18* AVM ve iş yerlerinde görev yapan personelin yemekleri kumanya şeklinde veriliyor mu ?

*AVM yönetimi bunu organize etmelidir.

19** Yemeklerin toplu halde yenilmesi engellenmiş mi?

20*** Yemek yerken ya da çay/kahve içilirken, maske çıkarılacağı için kişiler arası en az 1 metre sosyal mesafenin korunması sağlanmış mı ?

21*** Çalışan personelin el hijyenine dikkat etmesi sağlanıyor mu? Sık aralıklarla ellerin hijyeni sağlanıyor mu?

* El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı.

22 Su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılıyor mu?

Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırma Alanlarına Yönelik Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
23**	İş yerlerinde her gün düzenli olarak temizlik yapılıyor mu?			
24***	İş yerlerinin temizliğinde özellikle sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri gibi) temizliği yapılıyor mu? <i>*Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri yüzeylerde korozyon oluşturabilir. Dayanıkl yüzeyler için kullanılması önerilen bir dezenfektandır. Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.</i>			
25***	Klor bileşiklerinin uygun olmadığı yazar kasa, bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silerek dezenfeksiyon sağlanıyor mu?			
26***	Çalışma tezgâhları, ekipmanları ve aletleri düzenli olarak temizleniyor mu? %70'lik alkol ile dezenfekte ediliyor mu?			
27*	Müşteriler ödeme terminalini kullanır ve dokunurlarsa hemen arkasından %70'lik alkol ile temizleniyor mu?			
28***	Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanıyor mu? Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp iş yerindeki çöp kutusuna atması sağlanıyor mu? ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkıyor mu? Sabun ve			

suyun olmadığı durumlarda el antiseptiği kullanıyor mu?

Güvenlik Görevlilerini Korumaya Yönelik Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
29*	<p>Güvenlik görevlilerinin yüz yüze temas olasılığını azaltmak için camlı kabinlerde bulunuyorlar mı ? Böyle bir imkan yoksa, kuruma giriş yapanlarla güvenlik görevlileri arasında en az 1 metre mesafeyi sağlayacak şekilde düzenleme mevcut mu?</p> <p><i>*1 metreden uzak durulacaksa sadece tıbbi maske yeterlidir.</i></p> <p><i>*1 metreden uzak temas; Düşük riskli çalışma alanında geçerlidir.</i></p>			
30*	<p>Üst araması yapılacaksa 1 metreden yakın temas olasılığı vardır. Aşağıdaki kişisel koruyucu ekipmanları kullanılması sağlanıyor mu?</p> <p><i>*Tıbbi maske ve gözlük/yüz koruyucu</i></p> <p><i>* * Bir metreden yakın temas; Orta riskli çalışma alanında geçerlidir.</i></p>			
31**	<p>Kişisel koruyucu ekipmanın uygun kullanımı konusunda Bilgilendirme yapılmış mıdır ?</p> <p><i>*Önce maske sonra gözlük/yüz koruyucu takılır, çıkarılırken önce gözlük/ yüz koruyucu ve en son maske çıkarılır.</i></p> <p><i>* Bir metreden yakın temas Orta riskli çalışma alanında geçerlidir.</i></p>			
32***	<p>Kişisel koruyucu ekipmanların giyilmesi ve çıkartılması sonrasında el hijyeni sağlanıyor mu ?</p> <p><i>*Eller en az 20 saniye su ve sabunla yıkanmalı veya el</i></p>			

antiseptiği kullanılmalıdır.

** Bir metreden yakın temas Orta riskli çalışma alanında geçerlidir.

33* Görevlinin dinlenmek üzere yerinden ayrılması halinde (çay, yemek vb.) kullanılan maske ve eldiven çıkartmak zorunda kaldığında çift poşetlenerek atılması için ortam oluşturulmuş mu?

** Bir metreden yakın temas Orta riskli çalışma alanında geçerlidir.

34*** Gözlük/yüz koruyucu bir sonraki kullanıma hazırlık için %70'lik alkolle temizleniyor mu ?

35* Aşağıdaki kişisel koruyucu ekipmanları kullanılması sağlanıyor mu?

*Tıbbi maske ve gözlük/yüz koruyucu

** Bir metreden yakın temas Orta riskli çalışma alanında geçerlidir.

AVM Giriş – Çıkış Kapıları ve Genel Alanlara Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
36*	Giriş ve çıkışlar kişilerin birbirleriyle temasını engelleyecek şekilde düzenlenmiş mi?			
37	Giriş ve çıkışlar için zeminde tek yönlü gidiş-geliş işaretleri mevcut mu ?			
38	AVM'de yeterli sayıda giriş kapısı mevcut mu ?			
39*	AVM'deki kişi sayısı her 10 metrekareye bir kişi olacak şekilde sınırlandırılıyor mu ?			
	*AVM'den çıkış yapan kişi sayısı kadar kişinin giriş yapmasına izin verilmelidir.			
40*	AVM'ye girişte maskesi olmayanların içeri alınması engelleniyor mu?			

41* Girişte ateş ölçümü yapılıyor mu? Ateşi 38 dereceden yüksek olanlar içeri alınması engelleniyor mu ?

42* AVM giriş ve çıkışlarında sosyal mesafe kurallarına (en az 1 metre, 3-4 adım) uyulması, girişlerde kişilerin sıra ile içeriye alınması sağlanıyor mu ?

43 Sırada durulması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmiş mi?

44* Müşterilere anonslar ya da videolarla COVID-19 kapsamında AVM' de uyulması gereken kurallar konusunda bilgilendirilme yapılıyor mu ?

**Bu anonslarda AVM ziyaretinin 3 saatten uzun olmaması ve grup halinde dolaşılması önerilerine de yer verilmelidir.*

45* Yemek katındaki hertürlü masa ve sandalyenin kullanılması engellenmiş mi?

46* COVID-19 bulaşma riskini artıracığından aşağıdakilerin yapılması engellenmiş midir?

- Konser ve gösteri gibi toplu etkinlikler
- Promosyon uygulamaları
- Broşür dağıtımı
- Dinlenme alanlarının kullanımı
- Çocuk ya da diğer yaş gruplarına yönelik oyun alanları ve sinemaların kullanımı
- Mescitlerin kullanımı
- Oto yıkama hizmeti
- Vale hizmeti
- Genel alanlarda yemek ve diğer gıdaların tüketimi
- Tekerlekli sandalye kullanımı
- Sigara içme alanı kullanımı
- Mama sandalyesi kullanımı
- Bebek arabası kiralanması vb. durumlar.

47* Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmış mıdır ?

**Kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir.*

48 Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmiş mi?

49** Yürüyen merdivenlerin bantları ve diğer ortak alanların kapı kolları, tırabzanlar, asansör düğmeleri gibi sık dokunulan yüzeylerin günde en az üç kez temizlik ve dezenfeksiyonu sağlanıyor mu? Kayıtları mevcut mu?

50 Tuvaletler de el yıkama ve maske kullanımı ile ilgili afişler mevcut mu?

51* Tuvaletlerde el kurutma makinelerinin kullanımı engellenmiş mi?

52 Tek kullanımlık kağıt havlu sistemi mevcut mu?

53* Tuvaletlerde sıvı sabun mevcut mu?
Doluluğu kontrol ediliyor mu?

** Tuvaletlerdeki su ve sabunlar mümkünse fotoselli olmalıdır.*

54 Tuvalet alanlarına giriş kapılarının elle tutularak açılması engellenmiş mi?

AVM' lerde Ortam Havalandırmasına Yönelik Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
55**	AVM'lerin etkin şekilde ve dış ortamdan havalandırması sağlanıyor mu?			
56**	Havalandırma sisteminin filtrelerinin kontrolleri ve değişimleri düzenli aralıklarla yapılıyor mu ? Kayıtlar mevcut mu?			
57***	Filtre değişimi aerosol oluşturacak işlem kabul edildiğinden bu işlem sırasında personel N95/FFP2 maske , eldiven ve yüz siperliği kullanılıyor mu? <i>*Çıkarılan filtre çift poşetlenerek atılmalıdır. Klima santrallerinin normal temizlik periyotları kısaltılmalıdır.</i>			
58*	Merkezi havalandırma sistemleri dışında ki klima sistemlerinin kullanılması engellenmiş mi?			
59**	Havalandırmanın gece bina kullanımda değilken dahi sürdürülmesi sağlanıyor mu?			
60	Kirli hava çıkışının yapıldığı yerlerden insan geçişi engellenmiş midir?			

Mal Kabulüne Yönelik Uygulamalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
61*	Mal Kabul Bölümünde el antiseptiği mevcut mu ?			
62*	Mal kabulü yapılan yerlere görevli personel dışındaki kişilerin girişi engellenmiş mi?			
63***	Mal Kabul alanındaki Personelin sosyal mesafe kuralına (en az 1 metre) uymaları			

sağlanıyor mu ?

64* Görevli personel maske kuralına uyuyor mu
?

***İşaretli kriterler Gizli Müşteri denetiminde dikkatle takip edilmelidir.**

**** İşaretli kriterler personel ile konuşularak uygulamalar hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları ve bu uygulamaları yerine getirip getirmediikleri sorgulanmalıdır.**

*****İşaretli kriterler için kısa bir uygulama denetim esnasında yaptırılmalıdır.**

RAPOR

İş Bu rapor .././2020 tarihindefirmasında yapılan Covid 19 sonrası normalleşme sürecinde yapılması gerekenler soru listesinde tanımlanan bulgulara istinaden hazırlanmıştır.

Not 1: Raporda tanımlanan uygunsuzluklar, eksikliklerin tamamlanması sonrası kararlaştırılan tarihte tekrar denetim gerçekleştirilecektir.

Not 2:Gözlemler uygunsuzluk olmayıp iyileştirilmesi kuruluş için olumlu olacak faaliyetleri tanımlamaktadır.

Denetçi Notu :

Uygunsuzluklar :

Gözlemler :

Sonuç :

Belgelendirme Kuruluşu Yetkilisi